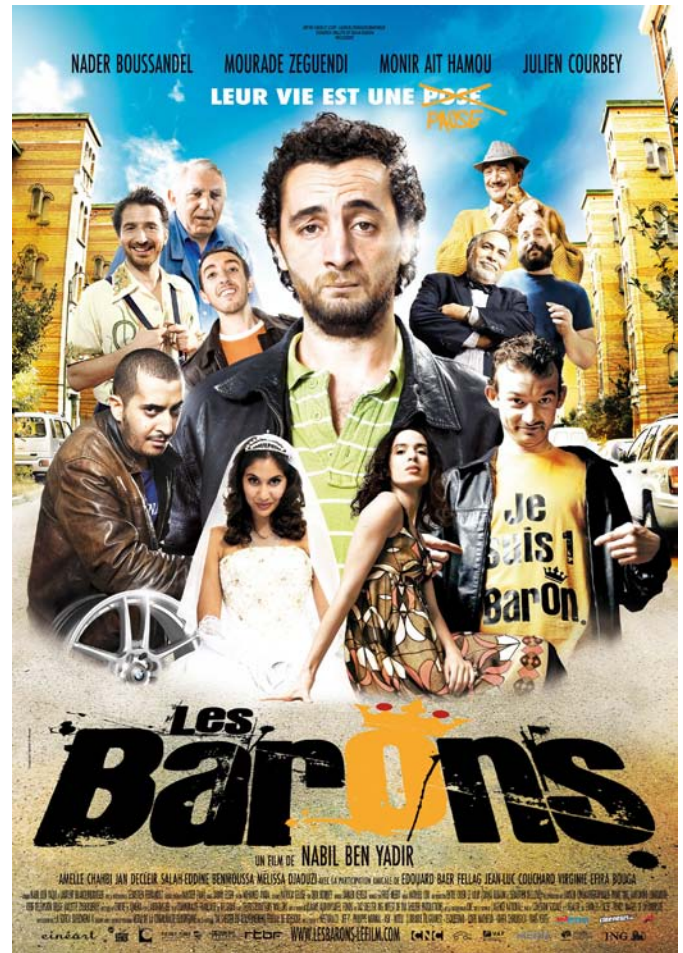

INTRODUCTIE

Voor de leerlingen van het VMBO heeft het International Film Festival Rotterdam de Belgische speelfilm *Les barons* geselecteerd. Dit energieke regiedebuut van de autodidact Nabil Ben Yadir speelt zich af in de Brusselse multicultiwijk Molenbeek en wordt al vergeleken met *Shouf Shouf Habibi!* De levensfilosofie van de drie Belgisch-Marokkaanse hoofdpersonen uit de film is: doe zo min mogelijk, dan leef je het langst. De komedie drijft de spot met vooroordelen van én over allochtone en autochtone Belgen.

Hierachter treft u de factsheet aan, met daarin (achtergrond)informatie over de film en een aantal lesopdrachten. Het is aan te raden om deze informatie voor het filmbezoek te kopiëren en uit te delen, zodat uw leerlingen zich kunnen voorbereiden op de film.

Aan de hand van de vragen en opdrachten kunt u daarna in de les terugkomen op de film. De vermelden hyperlinks zijn uiteraard ook allemaal terug te vinden op de festivalsite, onder het kopje 'educatie'.

Wat is het International Film Festival Rotterdam?

Het International Film Festival Rotterdam (IFFR) is het belangrijkste filmfestival van Nederland; dit jaar beleeft het zijn 39ste editie. Het eerste IFFR vond in 1972 plaats en sindsdien is het uitgegroeid tot een van de grootste culturele evenementen van Nederland. Het IFFR richt zich nadrukkelijk op de kunstzinnige films. Films uit alle windstreken van de aarde, en over het algemeen onafhankelijke producties. Die worden ook wel independents genoemd. Geen grote Hollywood-spektakels dus, maar films zien die je misschien nooit meer ergens kan zien. Van de honderden vertoonde (korte en lange) films gaan er maar een handjevol later in de bioscoop draaien. Op het IFFR staan niet alleen de films, maar vooral de makers in de spotlights. Daarom zijn veel van de regisseurs in Rotterdam aanwezig bij de voorstellingen van hun films. Dat is de unieke mogelijkheid voor het publiek om vragen aan de filmmaker te stellen.

LES BARONS

België 2009, 111 minuten

Regie: Nabil Ben Yadir

Scenario: Nabil Ben Yadir & Laurent Brandenbourger

Met: Nader Boussandel (Hassan), Mourade Zeguendi (Mounir), Amelle Chahbi (Malika), Jan Declair (kruidenier Lucien)

Lachen met de Belgische Shouf Shouf Habibi!

Het verhaal

Mounir en zijn maten zijn echt wat je noemt hangjongeren. Ze noemen zichzelf 'de baronnen' en doen het liefst zo min mogelijk. Heb je een baantje en werk je voor je geld? Dan ben je in hun ogen een ongelooflijke loser. Hun filosofie komt er op neer dat elk mens in zijn leven een vast aantal voetstappen heeft. Als je zo lang mogelijk wil leven, dan moet je vooral zo min mogelijk bewegen. Dus hangen Mounir, Aziz en Hassan letterlijk de hele dag tussen de groentes (!) van kruidenier Lucien, of rusten ze uit op de stoelen van hun gezamenlijk gekochte BMW. De enige energie die ze verbruiken, zit 'm in het afwimpelen van Franck, de enige niet-Moslim die er alles voor over heeft om in de vriendenclub opgenomen te worden. Hassan heeft genoeg van al die luiheid. Hij zou het liefst op het toneel staan, als stand-upcomedian, of een relatie krijgen met de mooie, succesvolle Malika. Beide zaken lijken echter onhaalbaar. Zijn vader wil dat Hassan als buschauffeur gaat werken en Malika is de zus van Mounir, en van de zus van je beste vriend blijf je af. Naar wie zal Hassan luisteren: naar vrienden en familie, of naar zichzelf?

Nabil Ben Yadir

De filmmaker

Nabil Ben Yadir heeft een hekel aan het woord ‘allochtoon’ en noemt zichzelf liever gewoon Belg. Hij groeide op in de Brusselse multicultiwijk Molenbeek en woont er nog steeds: het is de plek waar *Les barons* zich afspeelt. De film is zijn speelfilmdebuut. Drie jaar eerder maakte hij de korte, 17 minuten durende film *Sortie de clown*. Bijzonder daarbij is dat Yadir nooit op een filmschool heeft gezeten: hij leerde zichzelf het vak. Filmen is helemaal niet zo moeilijk, vindt hij: “Met een camera doen waar je zin in hebt, is fantastisch. Je hebt maar vijf procent talent nodig, de rest is werk en doorzettingsvermogen.” Eigenlijk zijn alle drie de ‘baronnen’ uit de film een beetje op hemzelf gebaseerd. Net als Hassan wilde Yadir een artistieke richting op. Hij werd tot twee keer afgewezen voor de kunstacademie (hij wilde tekenaar worden), en koos toen voor de praktijk en haalde zijn diploma elektrotechniek. Het scenario voor de film schreef hij ‘s nachts, toen hij als bewaker van parkeerterreinen zijn geld verdiende. *Les barons* is in het thuisland België een geweldige hit: met 100.000 bezoekers is het een echte Belgische blockbuster. Bovendien lijkt de film ook buiten de eigen landsgrenzen populair. Op het filmfestival van Marrakech in Marokko werd de film beloond met de juryprijs.

Huilen? Alleen van het lachen!

Wie het nieuws kijkt of de kranten leest, wordt vaak geconfronteerd met de problemen van de multiculturele samenleving en achterstandwijken. Een regisseur als Yadir maakt je liever aan het lachen. Hij had bewust geen zin in een deprimerende film. “Ik voel me veel meer op mijn gemak met komedies. Ik had geen zin om in een regenachtig Brussel te filmen, met personages die alleen maar zeuren over discriminatie en dat ze het zo moeilijk hebben,” aldus Yadir. In *Les barons* neemt hij vooroordelen op de hak en drijft hij net zo makkelijk de spot met moslims als met joden en autochtone Belgen. Wat grappen betreft wordt er niet gediscrimineerd!

Multiculturele komedie

De multiculturele komedie bestaat nog maar kort, maar het is wel een populair genre. In Nederland was bijvoorbeeld *Shouf Shouf Habibi!* zo’n enorme hit, dat er zelfs een tv-serie volgde. Daarna volgde het luchtige multiculturele Romeo en Julia-verhaal *Het Schnitzelparadijs* en laten we *Dunya & Desie* ook vooral niet vergeten. In het buitenland kunnen ze ook wel lachen om de botsende culturen. In de Duitse film *Kebab Connection* gaat het bijvoorbeeld om de problemen van Duitse Turken. De makers van multiculti-komedies laten liever zien hoe leuk de verschillen zijn tussen diverse bevolkingsgroepen. Ze houden het publiek een spiegel voor, maar wel een lachspiegel. Het lijkt wel een ongeschreven wet dat de makers zelf ook een multiculturele achtergrond hebben. Dus een Duitser op de regiestoel en een Turk als scenarist (*Kebab Connection*) of, zoals bij *Shouf Shouf Habibi!*, een Nederlander (Albert ter Heerdt) en een Marokkaan (Mimoun Oaïssa). Ook Yadir heeft Marokkaanse ouders, maar hij vindt zichzelf in eerste plaats een Belg, dan een Brusselaar en dan een Molenbeker.

Wegbereiders

Sommige mensen vinden dat het succes van de multiculti-komedies goed nieuws is. Zij zien het als de eerste levenstekenen van een nieuw soort films, waarin afkomst en huidskleur helemaal niet meer belangrijk zijn. Shouf Shouf-hoofdrolspeler Mimoun Oaïssa is er zo een. Hij voorspelt dat de ontwikkeling zo zal gaan “Stap 1: Er zijn helemaal geen ‘vreemdelingen’ te zien op het witte doek. Stap 2: Ze zijn er wel maar ze worden gezien door ‘witte ogen’ en krijgen hooguit één clichématige scène: óf je komt binnen en schiet iemand dood óf je helpt een oud vrouwtje oversteken. Stap 3: De clichés worden uitgediept en op de korrel genomen zoals in *Shouf Shouf Habibi!* Stap 4: Allochtonen worden als mensen benaderd. Het maakt geen donder meer uit voor het verhaal welke wortels je hebt, wat uiteindelijk ook zo is. Zie het Franse *Taxi*, waarin een Algerijnse jongen de hoofdrol speelt, zonder dat er aan zijn afkomst wordt gerefereerd; het verhaal staat voorop,” legt Oaïssa uit. Over *Taxi* gesproken, in *Les barons* zit een klein grapje wanneer Hassan zijn vriend Mounir verwijt dat hij geen verstand van films heeft, omdat die *Taxi 4* goed vindt. De acteur die Mounir speelt, speelt in het echt een klein rolletje in die film!

De vierde wand

Les barons zit vol met grappen. De humor zit hem vooral in de teksten, maar ook in komische scènes zoals die waarin Hassan zo zenuwachtig voor een belangrijke date is, dat hij zijn bos bloemen opeet. Heel bijzonder aan *Les barons* zijn de visuele vondsten. Zo verschijnen de gebaren van Hassan en Malika als sms-teksten in het beeld. En midden in sommige scènes begint Hassan rechtstreeks tegen de camera, dus tegen jou, te praten! Heel gek en heel verrassend; dat zie je maar zelden. Als een personage zich opeens tot de kijker richt, dan doorbreekt hij de vierde wand. Die term komt uit de toneelwereld. Net als film heeft een toneeldecor drie zichtbare muren: de achterkant en links en rechts de zijwanden. De vierde wand is geen echte muur, maar een onzichtbare: dat is de grens tussen het toneel en het publiek. De meeste films houden zich netjes aan die grenzen. Alleen komedies durven die grens wel eens bewust te overschrijden, juist omdat het zo’n leuk effect geeft. Bekende voorbeelden zijn *Ferris Bueller’s Day Off*, *Kiss Kiss Bang Bang* en *JCVD*, waarin de actieheld Jean Claude van Damme (ook afkomstig uit Brussel trouwens) onverwacht tegen de bioscoopbezoeker begint te praten.

Handige links

Les barons heeft een flashy, maar helaas ook geheel Franstalige site: www.lesbarons-lefilm.com

De trailer mét Nederlandse ondertiteling staat op YouTube:

<http://www.youtube.com/watch?v=3xp2Q1F3bIs>

Een lokale tv-zender had een geestig interview met de regisseur en een hoofdrolspeler:

<http://www.brusselnieuws.be/multimedia/video/interview-met-regisseur-ben-yadir-en-acteur-ait-hamou/?searchterm=nabil>

Een artikel over de multiculturele komedies: <http://cinema.vpro.nl/artikelen/2160796/erst-lachen>

In de film is er een rol weggelegd voor een imam. Maar wat is een imam eigenlijk precies?

Dat kom je via deze links te weten:

<http://www.kennislink.nl/publicaties/de-imam>

http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20050304_imam01#

Toelichting op de leerlingenopdrachten

In deze lesbrief vindt u vier verschillende opdrachten die na het bekijken van de film klassikaal behandeld kunnen worden. Naast filminhoudelijke vragen zijn een aantal opdrachten gekoppeld aan de beleving van de leerlingen. Laat de leerlingen zelf ook één opdracht naar keuze maken.

Opdracht 1: Vraaggesprek

Leg kort uit hoe de vragen beantwoord kunnen worden. U kunt naar eigen inzicht bepalen om de vragen klassikaal, in groepjes of individueel te laten beantwoorden.

Vertelstructuur

1. Een aantal voorbeelden die de leerlingen kunnen noemen zijn:
 - Het moment dat het optreden van Hassan uitgezonden wordt tijdens het avondeten. Hassan raakt in paniek en de gevolgen worden in beeld gebracht. Hassan wordt geëxecuteerd in de Al Quaida grot.
 - De eerste kennismaking met Malika in het stand-upcomedy café. Malika draait zich in slow motion om en kijkt uitdagend in de camera.
 - Het moment dat Hassan Malika thuis brengt en zij vraagt hoe hij weet waar zij woont. In de gedachten van Hassan stelt Mounir deze vraag.
 - Het optreden van zijn vader in het theater met zijn slaapkamer als decor. Hassan droomt dat zijn vader in een boxershorts met de Amerikaanse stars-and-stripes het dolenthousiaste publiek van een cabaret vermaakt door een gouwe ouwe te zingen: *'Capri, c'est fini / je ne crois pas / que j'y retournerai un jour'*.

Hij laat in beelden zien, wat anders verteld moet worden. De boodschap komt zo beter over. Beelden zeggen meer dan woorden. In iemands fantasie gebeuren vaak dingen die in werkelijkheid niet plaats kunnen vinden. Hij brengt op deze manier humor in de film. Zo krijgen serieuze gebeurtenissen een grappige toon.

2. Dit heet het doorbreken van de vierde wand. Het doorbreken van de vierde wand wordt vaak gebruikt voor een komisch effect. De regisseur wil dat je meedenkt en dat je je aangesproken voelt. Je komt te weten wat de acteur denkt en voelt bij alles wat hij meemaakt.
3. Voor filmtermen kunt u kijken op <http://www.veranderland.be/?q=node/15>
Een moment in de film waaruit duidelijk blijkt dat de kleuren weg zijn gefilterd, is het moment dat de baronnen in slow motion uit het werkloosheidskantoor stappen zoals de helden uit *Armageddon*.
4. Als een geluid niet wordt gemaakt door iets of iemand die deel uitmaakt van de verhaalwereld, maar aanvullend is toegevoegd (filmmuziek), dan noemen we dit extradiëgetisch geluid. Een moment in de film dat de muziek nadrukkelijk aanwezig is, is wanneer Hassan zijn grappen aan zijn zusje en de kruidenier vertelt. Een ander moment is wanneer de vriend van Malika de kruidenierswinkel inloopt.

De inhoud:

1. De baronnen herken je aan hun kledingstijl; zoals de witte Nikies, de leren jasjes, de BMW, luieren in de groenterekken en het liefst de hele dag niks doen.
2. Elke mens wordt geboren met een krediet aan stappen. Elke stap brengt je dichterbij de dood. De baronnen beseffen dit vanaf het begin en doen er alles aan om geen stap te veel te zetten.
3. Zo min mogelijk stappen zetten, want voordat je het weet, is je krediet op.
4. Hassan breekt met de groepscode van de baronnen. Hassan doet de drie ergste dingen die je kunt doen als baron: verliefd worden op de zus van je beste vriend, ambities hebben en het idee om de wijk te verlaten (heiligschennis). Hassan is bereid om stappen te gaan zetten.
5. Hij geeft “het baron zijn” op, omdat Hassan twee dromen heeft, namelijk Malika (de nieuwslezeres) en een carrière als stand-upcomedian. Hij ambieert niet het leven van een baron dat bestaat uit een veilig, maar lui leven met vrienden, een baan als buschauffeur of een leven met een leuke vrouw (maar niet je droomvrouw).

Eigen beleving

1. De drie baronnen zijn Hassan, Mounir en Aziz en misschien wordt Franck ook nog wel genoemd. De leerlingen kunnen zelf bepalen wie zij als meest baronwaardig persoon kiezen. Mounir zou hier het meest logische antwoord zijn, aangezien hij geen ambitie heeft en voor altijd in de wijk wil blijven. Franck is ook een goede optie, omdat hij graag baron wil worden en er alles voor over heeft om dat aan te tonen.
2. Laat de leerlingen in de klas aan elkaar vertellen met wie zij zichzelf het meest identificeren en waarom. U als docent kan als eerste beginnen.
3. Bij deze vraag kunt u ook als eerste beginnen en vertellen over uw dromen en keuzes die u heeft gemaakt. Laat vervolgens klassikaal een aantal leerlingen aan het woord.

Opdracht 2: Wij zijn de...

Het is goed om eerst in de klas te onderzoeken of er veel jongeren zijn die in de wijk tot een bepaalde groep behoren. Als dit het geval is, dan kan de opdracht individueel of in tweetallen uitgevoerd worden. Laat ze het uitwerken op een half A4'tje. Als er weinig jongeren tot een groep behoren, dan kan de vraag fictief behandeld worden. Werk dan in grotere groepen (+/- 4 personen) en laat ze goed nadenken over een bepaalde groep waar zij wel bij zouden willen horen.

Opdracht 3: Stand-upcomedy

Een tip als u iets met stand-upcomedy in de klas wilt doen:

<http://www.freshacademy.nl/education/?q=node/23>

1. Hier zijn meerdere antwoorden mogelijk. Maar eigenlijk is Hassan niet echt grappig op het podium. Tijdens zijn optredens wordt er niet gelachen en zelfs wanneer hij een grap op zijn zusje en de kruidenier uitprobeert, werkt de grap niet.
2. Hassan blijft doorzetten, omdat hij zelf zijn eigen leven wil opbouwen en zich steeds minder aantrekt van wat mensen van hem vinden. Hij wil zijn droom verwezenlijken.
3. Voor beide verhalen geldt: omvang een half A4 tot een heel A4. U kunt er voor kiezen om de verschillen in beleving van beide verhalen op papier uit te laten werken. Zorg ervoor dat ze het verhaal uit hun hoofd weten, want voor de vaart en de geloofwaardigheid is dat een stuk beter. Ze hoeven het niet letterlijk te weten, want soms kan er ook een grappige situatie ontstaan als ze gewoon hun gedachten de vrije loop laten gaan.

Opdracht 4: De wijk of de rest van de wereld?

Interessante links over de wijk Molenwijk:

<http://nos.nl/artikel/95090-weer-onrust-in-sintjansmolenbeek.html>

<http://www.nieuwsblad.be/Article/Detail.aspx?articleid=CJ2EA7NT>

http://www.molenbeek.irisnet.be/NL/index_sujetsNL/DERNIERESNOUVELLESNL.html

<http://www.brusselnieuws.be/artikels/stadsleven/wonen-in-brussel-ben-hamidou-acteur/>

Laat de leerlingen links en artikelen verzamelen en vertellen waarom de wijk veel in het nieuws was.

Eigen beleving

Laat de leerlingen eerst met behulp van steekwoorden kort op papier zetten wat de wijk voor hen betekent.

Laat ze vrij in hun keuze bij het maken van een collage of ze op de computer werken, waarbij u als tip onderstaande link kunt gebruiken, of dat ze met afbeeldingen en foto's op papier werken. Hier vindt u een link van een hyvespagina met collagetips: <http://collage-tips.hyves.nl/>

Opdrachten leerlingen

Opdracht 1: Vraaggesprek

1. Er zitten een aantal scènes in de film waarin je te zien krijgt wat er zich in Hassans hoofd afspeelt. Je krijgt dan beelden te zien uit Hassans rijke fantasie. Noem minimaal 2 voorbeelden.
Waarom zou de regisseur, Nabil Ben Yadir, hiervoor gekozen hebben?
2. Er is voor gekozen om het verhaal af en toe rechtstreeks in de camera te vertellen. Hassan doet dit een aantal keer en Lucien vertelt zijn verhaal over Frank rechtstreeks in de camera.
Hoe heet dit als de acteur zich opeens rechtstreeks tot de kijker richt?
Waarom kiest Nabil Ben Yadir ervoor om op deze manier de acteurs met jou als kijker te laten praten?
3. Samen met Danny Elsen (de cameraman) is er hier en daar gekozen voor gedesatureerde kleuren (kleuren zijn weggefilterd uit het beeld) omwille van het contrast met de uitbundige scènes vol met gesproken woord, angstdromen en grappen. Weet jij een moment in de film dat je dit erg goed zag?
4. Er zijn een aantal momenten in de film dat je ziet wat er gebeurt, want het verhaal gaat gewoon door, maar we horen alleen maar muziek. Met andere woorden de muziek overstemt de gesproken taal. Kun jij een voorbeeld noemen van zo'n moment uit de film?

De inhoud

1. Waar herken je de baronnen aan?
2. Wat is de filosofie/het levensmotto van de baronnen?
3. Wat moet je volgens de baronnen doen om zo lang mogelijk te blijven leven?
4. Hassan raakt in gevecht met Mournir op het station. Waarom slaat Mournir hierin door en schopt hij Hassan o.a. een gebroken been?
5. Hassan is bereid om te werken voor zijn droom. Daarmee zouden volgens de filosofie van de baronnen zijn stappen eerder op zijn en zou hij eerder dood gaan. Waarom zou Hassan toch "het baron zijn" op willen geven?

Eigen beleving

1. Noem de 3 baronnen. Wie vind jij het meest baronwaardig en waarom?
2. Met welke baron kun jij je het beste identificeren en waarom? Je mag ook Franck kiezen, maar dan moet je wel kunnen uitleggen waarom je hem kiest.
3. Heb jij, net als Hassan (de liefde voor Malika en voor stand-upcomedy), iets waar jij voor wil gaan? Jouw droom! Houd je daarbij rekening met wat je ouders willen? Vind je het lastig om EN jezelf tevreden te houden EN je ouders en vrienden?

Opdracht 2: Wij zijn de...

Zij noemen zichzelf Baronnen en hebben een filosofie in het leven. Als het goed is, weet je nu welke dit is! Daarnaast hebben de baronnen een bepaalde move, genaamd de Happy Antilope. Deze is te zien in de film als ze door de straat rennen met grote sprongen en de armen op de rug.

Behoor jij ook tot een bepaalde groep in de wijk waar je woont? Hoe noemen jullie deze groep of hebben jullie allemaal individuele namen? Hebben jullie ook een filosofie en een beweging die de groep kenmerkt? Als je niet tot een groep behoort dan kun je in 4-tallen een groep gaan bedenken en gezamenlijk bovenstaande vragen beantwoorden.

Opdracht 3: Stand-upcomedy

Dit zegt Mounir over Hassan: “Je hebt geen talent! Blijf toch in Molenbeek!”

1. Vind jij dat Hassan talent heeft als stand-upcomedian?
2. Waarom denk jij dat Hassan blijft doorzetten en zo graag stand-upcomedian wil worden?

De verhalen die stand-upcomedians verzinnen, zijn vaak voor een groot gedeelte echt gebeurd. Zo vertellen stand-upcomedians vaak over hun familie en vrienden. Door over echte gebeurtenissen grappen te maken, kan het best zo zijn dat je mensen kwetst.

Hassan maakt ook grappen over zijn familie en vrienden en hij is als de dood voor de gevolgen als zijn vader en Mounir daarachter komen. Denk maar aan de scène in *Les barons*, waarin Hassan bang is dat zijn ouders grappen over zichzelf te zien krijgen in het journaal, gepresenteerd door Malika.

Hier zie je een stukje uit een voorstelling van Najib Amhali over zijn schoonouders:

<http://www.youtube.com/watch?v=67ImgORGbzw>

Stand-upcomedians proberen vaak van een heftige gebeurtenis (iets dat mensen raakt) een grap te maken. Denk bijvoorbeeld aan vervelende gebeurtenissen uit het nieuws. Vaak klinkt er dan “ohhh” in de zaal, maar er wordt ook hard gelachen. Stand-upcomedians zoeken de grens op van wat acceptabel is en proberen daar hun grappen op aan te passen.

3. Nu is het jouw beurt. Omschrijf een heftige gebeurtenis die erg veel indruk op je heeft gemaakt. Werk dit uit op papier, want daarna ga je klassikaal een kort optreden verzorgen. De eerste keer vertel je het verhaal realistisch (je omschrijft het zo veel mogelijk zoals het echt gebeurd is). De tweede keer maak je er een grappig verhaal van. Durf jij het aan om jouw verhaal aan de klas te vertellen?

Opdracht 4: De wijk of de rest van de wereld?

De film speelt zich af in de Brusselse wijk Sint-Jans-Molenbeek, kortweg Molenbeek.

Het is een wijk die een tijdlang veel in het nieuws is geweest. Doe onderzoek op internet door artikelen en nieuwsitems te verzamelen over deze wijk. Kom er op die manier achter waarom deze wijk veel in het nieuws was.

Eigen beleving

Maak een fotocollage over jouw eigen wijk. Breng de volgende vragen in beeld:

Wat is kenmerkend aan jouw wijk? Voel je jezelf er thuis? Hoe komt dat?

Waarom voel jij je er thuis of waarom juist niet? Welke mensen, plekken en gebouwen zijn belangrijk voor je?

